

Αθήνα, 7 Οκτωβρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ: *Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
Υπουργό Εσωτερικών
Υπουργό Πολιτισμού*

Θέμα: **«Καθεστώς ιδιοκτησίας, προστασίας και προοπτικές παραχώρησης της νήσου Ντία — διασφάλιση οικολογικής, πολιτιστικής και αναπτυξιακής βιωσιμότητας»**

Η νήσος Ντία (ή Δία) αποτελεί ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά και αναγνωρίσιμα φυσικά τοπία της Κρήτης, σύμβολο της βιοποικιλότητας και της ιστορικής ταυτότητας της ευρύτερης περιοχής του Ηρακλείου. Βρίσκεται βόρεια του κόλπου του Ηρακλείου, σε απόσταση περίπου 6 ναυτικών μιλίων, και υπάγεται διοικητικά στον Δήμο Χερσονήσου. Παρά τη γεωγραφική της εγγύτητα με την Κρήτη, παραμένει ακατοίκητη και χωρίς στοιχειώδη υποδομή φύλαξης ή διαχείρισης, ενώ παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα εγκατάλειψης και περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.

Η νήσος Ντία ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο, ως δημόσιο κτήμα, κατά την έννοια του άρθρου 967 ΑΚ και των διατάξεων περί δημοσίων γαιών, καθόσον δεν υπάρχει ιδιωτικός τίτλος κυριότητας. Η διαχείρισή της υπάγεται στις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, ενώ τυχόν παραχώρηση χρήσης δύναται να πραγματοποιηθεί σε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλον δημόσιο φορέα, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Ν. 4061/2012 και το Π.Δ. 715/1979, εφόσον εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος.

Ωστόσο, πέραν της γενικής πρόβλεψης, ουδέποτε έχει θεσπιστεί σαφές κανονιστικό πλαίσιο διαχείρισης ή φύλαξης της Ντίας, ούτε έχει οριστεί φορέας με συγκεκριμένες ευθύνες για τη συντήρηση και προστασία της. Το αποτέλεσμα είναι η νησίδα να παραμένει έκθετη σε αυθαίρετες δραστηριότητες, παράνομη αλιεία, ανεξέλεγκτες επισκέψεις, ακόμα και περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Η Ντία έχει ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000, με κωδικό GR4310003, ως Ζώνη Ειδικής Διατήρησης (ΖΕΔ) σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Η ένταξη αυτή επιβάλλει αυστηρούς περιορισμούς και προϋποθέτει την εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) και Σχεδίου Διαχείρισης, σύμφωνα με τα άρθρα 21 και 22 του Ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4685/2020. Μέχρι σήμερα, τέτοια μελέτη δεν έχει ολοκληρωθεί, γεγονός που δημιουργεί θεσμικό κενό και αδυναμία ελέγχου των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων.

Παράλληλα, στην νήσο Ντία έχουν εντοπιστεί αρχαιολογικά κατάλοιπα και ευρήματα από την Εποχή του Χαλκού, που σύμφωνα με τις έρευνες της Εφορείας Εναλίων Αρχαιοτήτων και του Πανεπιστημίου Κρήτης τεκμηριώνουν την ύπαρξη μινωικού οικισμού και λιμενικών εγκαταστάσεων. Ως εκ τούτου, τελεί υπό προστασία του Ν. 3028/2002 περί αρχαιοτήτων, με συνέπεια κάθε έργο ή δραστηριότητα να απαιτεί την έγκριση των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού.

Ο Δήμος Χερσονήσου έχει απευθύνει αίτημα προς την κεντρική διοίκηση για παραχώρηση της χρήσης της Ντίας, με στόχο την υλοποίηση προγράμματος προστασίας, συντήρησης και ήπιας αξιοποίησης. Το σχέδιο του Δήμου προβλέπει καθαρισμό, πυρασφάλεια, τοποθέτηση συστημάτων φύλαξης, υποδομές διαχείρισης επισκεπτών και επιστημονική παρακολούθηση, με σεβασμό στις

περιβαλλοντικές δεσμεύσεις. Το αίτημα αυτό ενισχύεται από την τοπική κοινωνία και τους περιβαλλοντικούς φορείς, αλλά παραμένει σε εκκρεμότητα λόγω έλλειψης συντονισμού ανάμεσα στα συναρμόδια υπουργεία (Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Πολιτισμού, Εσωτερικών).

Η κατάσταση της Ντίας καθιστά επιτακτική μια θεσμική πρωτοβουλία για να αποσαφηνιστεί:

- Το ιδιοκτησιακό και διοικητικό καθεστώς της νήσου,
- Οι όροι και προϋποθέσεις παραχώρησης χρήσης σε ΟΤΑ,
- Οι μηχανισμοί προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος,
- Οι πηγές χρηματοδότησης για την αποκατάσταση και διαχείριση του χώρου, και
- Οι ευθύνες του κράτους στην πρόληψη και αποτροπή αυθαίρετων επεμβάσεων.

Η έλλειψη θεσμικού πλαισίου έχει ως αποτέλεσμα η Ντία να παραμένει χωρίς ουσιαστική προστασία, παρά τον ανεκτίμητο φυσικό και ιστορικό της πλούτο. Η ανάθεση της διαχείρισής της σε έναν τοπικό φορέα, όπως ο Δήμος Χερσονήσου, μπορεί να αποτελέσει πρότυπο αποκεντρωμένης και βιώσιμης προστασίας δημόσιων νησιωτικών οικοσυστημάτων, υπό την εποπτεία του Κράτους και των αρμόδιων υπηρεσιών.

Η Ντία δεν είναι απλώς μια βραχονησίδα του Κρητικού πελάγους, αλλά ένας ζωντανός οργανισμός οικολογικής και πολιτιστικής αξίας. Η αδράνεια της Διοίκησης συνιστά έμμεση απειλή για την ακεραιότητά της. Είναι, επομένως, ζήτημα εθνικού και περιβαλλοντικού συμφέροντος η άμεση διερεύνηση του νομικού καθεστώτος, η ρύθμιση της διαχείρισής της και η παραχώρηση της χρήσης της σε φορέα με αποδεδειγμένο ενδιαφέρον και ικανότητα προστασίας.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Ποιες υπηρεσίες του Δημοσίου έχουν στην κατοχή τους τους τίτλους ιδιοκτησίας ή διοίκησης της νήσου Ντία και ποιο είναι το παρόν νομικό καθεστώς ιδιοκτησίας (Δημοσίου, φορέας, τίτλοι, πράξεις κ.λπ.);
2. Υπήρξαν στο παρελθόν παραχωρήσεις χρήσης, μισθώσεις ή άλλες μορφές διαχείρισης της Ντίας από το Δημόσιο ή από άλλους φορείς; Αν ναι, ποιες ήταν οι διάρκειες, οι όροι και οι φορείς διαχείρισης;
3. Ποιες προστατευτικές δεσμεύσεις (περιβαλλοντικές, αρχαιολογικές, Natura 2000) υφίστανται για τη Ντία και ποιες διαδικασίες πρέπει να ακολουθηθούν ώστε να επιτραπεί η ήπια ανάπτυξη / διαχείριση χωρίς υποβάθμιση;
4. Έχει εκπονηθεί εκ μέρους του Δημοσίου μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή ειδική οικολογική αξιολόγηση για ενδεχόμενες παρεμβάσεις στη Ντία; Αν όχι, τότε προβλέπεται να γίνει;
5. Ποιες είναι οι δυνατότητες παραχώρησης χρήσης της Ντίας σε ΟΤΑ (π.χ. Δήμο Χερσονήσου) υπό όρους, ώστε να διασφαλισθεί ότι οι επεμβάσεις θα γίνουν με σεβασμό στο περιβάλλον, και ποιο είναι το νομικό πλαίσιο για μία τέτοια παραχώρηση;

6. Σε ποιο χρονικό πλαίσιο προτίθεστε να εξετάσετε το αίτημα του Δήμου Χερσονήσου για παραχώρηση, και ποιες δεσμεύσεις μπορεί να τεθούν ώστε η Ντία να μην μετατραπεί σε οργανωμένο τουριστικό νησί αλλά να διατηρήσει τον φυσικό και πολιτιστικό της χαρακτήρα;
7. Ποιοι φορείς θα έχουν τον ρόλο εποπτείας / ελέγχου και υπό ποιο θεσμικό πλαίσιο θα γίνει η παρακολούθηση της τήρησης των όρων της παραχώρησης;
8. Υπάρχει πρόθεση ή σχεδιασμός για στελέχωση, χρηματοδότηση και υποστήριξη του Δήμου ή άλλων φορέων ώστε να υλοποιήσουν έργα υποδομής (π.χ. μικρές υποδομές πρόσβασης, περιβαλλοντικής διαχείρισης) με βάση τις προβλέψεις της παραχώρησης;

Ο ερωτών Βουλευτής

*Γεώργιος Μανούσος
B2 Δυτικού Τομέα Αθηνών*